

Kemikalieinspektionen
Juridiska sekretariatet
Box 2, 172 13 Sundbyberg
Att: Johan Forsberg
Via e-post: kemi@kemi.se

Stockholm
2022-09-09

Ert dnr
4.7-H22-05224

Vårt dnr
2022/058

Remissvar angående förslag till ändring i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2017:7) om kemiska produkter och biotekniska organismer

Näringslivets Regelnämnd NNR har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Bakgrund

KemI skriver i konsekvensutredningen att förslaget föranleds av att antalet olyckor med frätande propplösare ökar, samtidigt som yrkesanvändare sällan använder frätande propplösare, då de föredrar andra alternativ.

KemI skriver vidare att produkterna används för att rengöra eller rensa avlopp och att många produkter på den svenska marknaden innehåller natrium- och kaliumhydroxid som är starkt frätande. Det uppges att i Sverige finns ett system med tillståndskrav för privat användning och yrkesmässig överlåtelse av särskilt farliga kemiska produkter och att dessa tillstånd meddelas av Länsstyrelserna. Produkter som innehåller natrium- och kaliumhydroxid är dock idag undantagna från tillståndskrav.

KemI skriver att år 2021 var antalet enskilda förgiftningstillbud 405 personer, vilket är mer än en fördubbling sedan 2004. Trenden med ökande fall rörande frätande propplösare följer, enligt KemI, den generella trenden att antalet samtal till Giftinformationscentralens (GIC) telefonjour ökar med omkring fyra procent per år. Det uppges att uppskattningsvis vårdas årligen cirka två till fem fall med ögonskador till följd av exponering för frätande propplösare i Region Stockholm och Gotland. Enligt KemI saknas samlad statistik över hur vanligt förekommande allvarliga tillbud med frätande propplösare är i Sverige. Det uppges att i dödsorsaksregistret har totalt fyra dödsfall till följd av invärtes frätskador registrerats för perioden 2011 till 2019. Det framgår inte i vilken grad de dödliga frätskadorna har att göra med användningen av propplösare.

KemI fick år 2011 i uppdrag att genomföra en översyn av de svenska reglerna om tillstånd för särskilt farliga kemiska produkter. I rapporten "Överlåtelse av särskilt farliga kemiska produkter m.m. – rapport från ett regeringsuppdrag" föreslogs en översyn av undantagen från tillståndskraven gällande särskilt farliga kemiska produkter. KemI skriver att den korta tiden för utredningen inte räckte till för att i närmare detalj utreda den komplexa frågan om undantag för starkt frätande produkter som innehåller natrium- och kaliumhydroxid.

Överimplementering

NNR uppfattar att det finns ett omfattande EU-regelverk (Förordningar) gällande innehåll, märkning och marknadsföring av kemiska produkter. I Sverige finns sedan länge en särreglering (regeringsförordning och föreskrifter från KemI) för kemiska produkter som används för att rensa avlopp. Denna särreglering har behållits i samband med införandet av aktuella EU-förordningar. NNR uppfattar att denna särreglering utgör en överimplementering av EU-regelverket. NNR menar att överimplementering bör undvikas om det inte finns mycket starka skäl som talar för.

Ett huvudargument för ett genomförande av förslagen i remissunderlagen uppfattar NNR vara att antalet förgiftningstillbud i Sverige har ökat de senaste åren. Samtidigt uppfattar NNR att befintlig statistik (remisspromemorian sidan 4, sista stycket, samt kap 5.3.1) inte visar på motsvarande ökning av förgiftningstillbud i övriga EU-länder. Förutom statistiska underlag uppfattar NNR att utbudet på marknaden för propplösare ser annorlunda ut i Sverige jämfört med i övriga EU-länder. NNR saknar i remissunderlagen överväganden om vad det skulle innebära för situationen i Sverige om överimplementeringen avskaffades och utbudet blev mer likt det europeiska. Det behöver övervägas i remissunderlagen vad det skulle innebära för den svenska situationen om regelverket vore detsamma i Sverige som i övriga EU-länder. Om det kan befaras att den svenska överimplementeringen kan ligga bakom ökningen av antalet förgiftningstillbud måste sambanden utredas och konsekvensbeskrivas innan KemI går vidare med en skärpning av den svenska särregleringen. Konsekvensutredningen måste kompletteras i detta avseende innan beslut kan fattas.

Allmänt om överimplementering

För att undvika och tydliggöra de negativa effekter som överimplementering innebär för svenska företag anser NNR att det är EU-lagstiftningens miniminivå som ska gälla vid genomförande och tillämpning. Konsekvensutredningen ska innehålla en beskrivning av miniminivån och en bedömning av om den kommer att överskridas. Det behöver redogöras för om:

- Nationella regelkrav läggs till utöver det som krävs i direktivet.
- Området för reglernas tillämpning utvidgas.
- Möjligheter till undantag inte utnyttjas eller utnyttjas bara delvis när detta kan leda till hinder på den inre marknaden.
- Nationella regelkrav som är mer omfattande än vad som krävs av det aktuella direktivet behålls.
- Kraven i ett direktiv genomförs tidigare än det datum direktivet kräver.
- Strängare sanktioner eller andra efterlevnadsmekanismer används än vad som är nödvändigt för att genomföra lagstiftningen på ett korrekt sätt.

I det fall miniminivån överskrids bör konsekvensutredningen innehålla en motivering till varför, en beskrivning av vilka genomförandeåtgärder som föreslås och en bedömning av vilka effekter detta får för företag. För att undvika att svenska företag får konkurrensnackdelar och högre kostnader i förhållande till sina konkurrenter behöver jämförelser också göras med

hur övriga nordiska länder och andra EU medlemsstater planerar, respektive har genomfört eller tolkat EU-lagstiftning. Syftet med jämförelserna är att undersöka om mer effektiva alternativ finns, som kan användas i Sverige.

De centrala näringslivsorganisationerna i Danmark, Finland och Norge har gjort följande ställningstagande i frågan: Utgångspunkten bör vara en princip om att det svenska genomförandet och tillämpningen/tolkningen av EU-rätten inte ska försämra företagets konkurrenskraft. (NNR hänvisar också till riksdagens tillkännagivande till regeringen ”EU-direktiv bör inte försämra företagets konkurrenskraft (NU 7)”),
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/naringspolitik_h601nu7)

Slutsats

NNR anser att överimplementering som huvudregel bör undvikas då det leder till ökade olikheter och minskad transparens om vilka regler som gäller på den inre marknaden. Alternativet att avskaffa den svenska särreglering, som NNR betraktar som en överimplementering, måste konsekvensbeskrivas i underlagen. NNR finner därför att underlaget måste kompletteras med avseende på de förslag till fortsatt och förstärkt överimplementering som föreslås.

Näringslivets Regelnämnd NNR

August Liljeqvist